

PATVIRTINTA
Vilniaus r. Maišiagalos kun. Juzefo
Obrembskio gimnazijos direktoriaus
2025 m. mėn. d.
įsakymu Nr. V-

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO GIMNAZIJOJE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo gimnazijoje tvarkos aprašas (toliau - tvarkos aprašas) nustato gimnazijos lygmens prevencijos ir intervencijos priemonių sistemą saugiai nuo smurto ir patyčių (įskaitant ir patyčias elektroninėje erdvėje) aplinkai kurti gimnazijoje.
2. Prevencija - priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas.
3. Prevencijos tikslas - sukurti saugią, mokinio asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką gimnazijoje, kurioje mokiniai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklusomi ir vertinami. Psichologinė mokinių savijauta ir saugumas gimnazijoje susijęs su emocine mokinių, gimnazijos darbuotojų, tėvų (toliau - gimnazijos bendruomenės nariai) gerove, jų tarpusavio santykiais.
4. Prevencijos priemonės, nukreiptos į visus gimnazijos mokinius, padeda išvengti problemų atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą. Tiems mokiniams, kuriems visai gimnazijai taikomos prevencijos priemonės yra nepaveikios ir jų nepakanka, taikomos papildomos prevencijos priemonės ar (ir) programos, teikiama švietimo pagalba.
5. Intervencija - gimnazijos vadovo, pavaduotojų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų gimnazijos darbuotojų (toliau - gimnazijos darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat - švietimo pagalbos priemonių visuma.
6. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:
 - 6.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, amžiaus, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;
 - 6.2. **KIEKVIENAS** gimnazijos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, **TURI REAGUOTI IR STABDYTI**;
 - 6.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.
7. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:
 - 7.1. **Patyčios** - tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):
 - 7.1.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, gąsdinimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;
 - 7.1.2. fizinės patyčios (smurtas): mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;
 - 7.1.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

7.1.4. patyčios elektroninėje erdvėje: patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijomis ir (ar) informacinėmis visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti tą asmenį, pakenkti jo reputacijai ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui.

7.2. **Patyčias patiriantis vaikas** - mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi.

7.3. **Besityčiojantysis** - mokinys ar suaugusysis, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

7.4. **Patyčias patiriantis suaugusysis** - administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai) ar kitas suaugęs asmuo.

7.5. **Patyčių stebėtojas** - mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias.

7.6. **Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** - patyčių situacijos gimnazijoje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

8. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Olweus patyčių prevencijos programos metodine medžiaga, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

II SKYRIUS SMURTO, PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA IR INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

9. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi gimnazijos vadovas, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių auklėtojai, o ją vykdo visi gimnazijos bendruomenės nariai.

10. Gimnazija 2022-2023 ir 2023-2024 m. m. gavo Olweus mokyklos vardą, todėl smurto, patyčių stebėseną, prevencija ir intervencija gimnazijoje yra ir toliau vykdoma vadovaujantis Olweus patyčių prevencijos programos principais.

11. Esminiai gimnazijos patyčių prevencijos principai:

11.1. šiluma, pozityvus susidomėjimas ir suaugusiųjų aktyvumas;

11.2. griežtų netinkamo elgesio ribų nustatymas;

11.3. nuoseklus, tačiau ne priešiškas ir ne fizinis supažindinimas su neigiamomis pasekmėmis, kai nesilaikoma nustatytų elgesio taisyklių;

11.4. suaugusieji mokykloje turėtų atlikti autoriteto ir teigiamo pavyzdžio vaidmenį.

12. Gimnazijoje privalomai laikomasi šių reikalavimų:

12.1. patyčių paplitimo mokinių tarpe apklausa vykdoma vieną kartą per mokslo metus;

12.2. mokytojų budėjimo per pertraukas grafikas peržiūrimas ir, remiantis patyčių klausimyno rezultatais, koreguojamas vieną kartą per mokslo metus;

12.3. visai gimnazijos bendruomenei aktyviai ir nuosekliai taikomos keturios patyčių prevencijos taisyklės (priedas Nr. 1);

12.4. klasių auklėtojai ir/arba kiti darbuotojai kiekvieną mėnesį visose klasėse veda klasės valandėles (patyčių ir smurto temomis);

12.5. kiekvienais metais patyčių tema diskutuojama mokinių tarybos susirinkimuose;

12.6. siekiama, kad patyčių tema taptų įprastine pokalbių su mokiniais tema.

13. Gimnazijoje vadovaujama „Gimnazijos taisyklėmis prieš patyčias“ (priedas Nr. 1) ir „Klasių valandėlių“ (priedas Nr. 2) taisyklėmis.

14. Patyčių prevencija vykdoma keturiais lygmenimis: individualiu, klasės, gimnazijos ir bendruomenės.

15. Individualus lygmuo:

15.1. kiekvienas gimnazijos darbuotojas reaguoja pagal 6 žingsnių procedūrą

(priedas Nr. 3);

15.2. apie patyčių atvejus pranešama mokinio klasės auklėtojui.

16. Klasės lygmuo:

16.1. gimnazijos darbuotojai, gavę tiesioginės informacijos apie faktines ar įtariamas patyčias, pranešama mokinio klasės auklėtojui arba užpildo Pranešimą apie drausmės pažeidimą ir pateikia jį Vaiko Gerovės Komisijos pirmininkei (priedas Nr. 4).

16.2. klasės auklėtojui pritrūkus kompetencijos išspręsti arba patyčių atvejams kartojantis, taikomos Nuobaudų kopėtėlės (priedas Nr. 5);

17. Gimnazijos ir bendruomenės lygmuo:

17.1. vykdoma mokinių apklausa naudojant klausimyną;

17.2. organizuojami prevenciniai renginiai;

17.3. organizuojamas mokytojų budėjimas pagal mokinių apklausos rezultatus ir mokytojų budėjimo grafiką, kuris kartą per mokslo metus kritiškai peržiūrimas ir tobulinamas.

18. Gavus informacijos, kad suaugęs gimnazijos bendruomenės narys tyčiojasi iš mokinio ar iš kito darbuotojo, direktoriaus įsakymu sudaroma darbo grupė ištirti situacijai ir pateikti išvadais direktoriui. Atsižvelgus į darbo grupės išvadais ir rekomendacijas, mokyklos direktorius skiria drausmines nuobaudas.

19. Pagal individualius poreikius gimnazijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų pagalba.

20. Išskirtiniais atvejais, atsižvelgiant į įvykio sudėtingumą, Nuobaudų kopėtėlių eiliškumas gali būti keičiamas.

III SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Gimnazijos darbuotojai su šiuo tvarkos aprašu supažindinami mokytojų tarybos posėdžio metu.

22. Mokiniai su šiuo tvarkos aprašu supažindinami klasės valandėlių metu.

23. Tėvai (globėjai, rūpintojai) su šiuo dokumentu supažindinami per el. Tamo dienyną.

24. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo gimnazijoje tvarkos aprašas skelbiamas gimnazijos interneto svetainėje.

Gimnazijos taisyklės prieš patyčias

- 1. Mes nesityčiosime iš kitų.**
- 2. Mes stengiamės padėti tiems, iš kurių tyčiojamosi.**
- 3. Mes stengiamės bendrauti su tais, kurie yra atstumti.**
- 4. Jei sužinome, kad iš kažko tyčiojamosi - pasakome suaugusiems ir mokykloje, ir namuose.**

Mūsų klasės valandėlių taisyklės

- 1. Mes visada pakeliame ranką, kai norime ką nors pasakyti**
- 2. Visi turi teisę ką nors pasakyti ir būti išgirsti.**
- 3. Kai kas nors kalba, mes nepertraukiame ir leidžiame kalbėtojui baigti.**
- 4. Mes galime nepritarti kito mintims, nesielgdami nemaloniai ir nesakydami negražių dalykų; negalima „nusodinti“ kito.**

Išsamūs ir nuoseklūs žingsniai, kaip elgtis susidūrus su patyčiomis

Išsamus šešių žingsnių aprašymas, kuriame nurodoma, kaip reikėtų elgtis ir kokių veiksmų nederėtų imtis:

Žingsnis	Taip	Ne
1 žingsnis: 2 Sustabdykite patyčias.	<p>Atsistokite tarp mokinių, kurie tyčiojosi, ir tarp to mokinio, kuris buvo užgauliojamas.</p> <p>Nustatykite pagrindines taisykles visiems įvykio dalyviams (pavyzdžiui, „Aš noriu, kad visi ramiai, nekalbėdami manęs išklausytumėte.“)</p>	<p>Nesivelkite į žodines ar fizines peštynes su mokiniais.</p> <p>Nepaleiskite nė vieno mokinio - o ypač stebėtojų.</p> <p>Neklausinėkite apie patyčių priežastis ir neaptarinėkite jų, dabar ne laikas aiškintis aplinkybes.</p>
2 žingsnis: Palaikykite mokinį, kuris tapo patyčių objektu.	<p>Atsistokite arti mokinio, kuris tapo patyčių objektu.</p> <p>Stenkitės užmegzti minimalų akių kontaktą, tiesiog įvertinkite jo arba jos emocinę būklę.</p> <p>Apsvarstykite fizinio mokinio palaikymo galimybę (pavyzdžiui, paplekšnokite per petį), tačiau tik tuo atveju, jei esate tikras, jog tai nepaskatins jo arba jos prarasti savitvardos arba pasijausti dar labiau pažemintu.</p>	<p>Nepersistenkite rodydamas dėmesį mokiniui, kuris tapo patyčių auka. Per daug užuojautos (ypač jei ji reiškiamą viešai), gali versti mokinį jaustis nejaukiai.</p> <p>Neprašykite nuskriausto mokinio papasakoti, kas įvyko.</p> <p>Nepulkite iškart guosti mokinio (raminti žodžiais, ar imtis kokių nors veiksmų), šiek tiek palaukite.</p>
3 žingsnis: Besityčiojantiems mokiniams pasakykite, jog patyčios neleistinos ir priminkite keturias prieš patyčias nukreiptas taisykles.	<p>Konstatuokite tai, ką pamatėte / išgirdote; įvardykite tai kaip patyčias.</p> <p>Pabrėžkite, jog toks elgesys prieštarauja mokyklos taisyklėms (pavyzdžiui, „Žodžiai, kuriuos girdėjau jus sakant, prieštarauja mūsų mokyklos taisyklėms“).</p> <p>Kalbėkite tinkamu tonu, kad mokinys (mokiniai), kuris tyčiojosi iš kito, aiškiai žinotų, kokie jo veiksmai netinkami ir kodėl.</p>	<p>Nekaltinkite, tiesiog konstatuokite faktus („Aš mačiau...“ arba „Aš išgirdau...“).</p> <p>Neleiskite mokiniams diskutuoti ar ginčytis dėl to, kas vyko. Priminkite jiems, jog jie turi klausytis, o ne kalbėti.</p>

<p>4 žingsnis: Paskatinkite tuos įvykio liudininkus, kurie palaikė patyčių auka tapusį mokinį, arba paaiškinkite, kaip reikėtų elgtis kilus tokioms situacijoms ateityje.</p>	<p>Tinkamai pagirkite stebėtojus, kurie stengėsi padėti, net jei jų pagalba nebuvo efektyvi. Jei jie nesiėmė jokių veiksmų, ramiu palaikančiu tonu pasakykite, jog pastebėjote tai, kad jie nieko nedarė, kad padėtų skriaudžiamajam. Jei proga tam tinkama, paaiškinkite, ką šiuo atveju jie galėjo padaryti, kad padėtų užgauliojamam mokiniui (pavyzdžiui, padėti susirinkti išmėtytas knygas, palydėti ir padėti nusipirkti naujus priešpiečius).</p>	<p>Nebarkite stebėtojų už tai, kad nesiėmė jokių veiksmų.</p> <p>Neprašykite įvykio liudininkų pasakoti, kas nutiko, ar pasiaiškinti dėl savo elgesio šioje situacijoje.</p>
<p>5 žingsnis: Nedelsiant imkitės tinkamų veiksmų mokinio (ar mokinių), kuris tyčiojosi atžvilgiu.</p>	<p>Tikėtina, kad žodinis papeikimas bus pirmoji jūsų reakcija; be to, jūs galite nuspręsti apriboti mokinių, kurie tyčiojosi, laisves, kiek, žinoma, leidžia jūsų padėtis ir santykiai su jais (pavyzdžiui, uždrausti eiti į pertrauką, priešpiečiauti valgykloje).</p> <p>Informuokite mokinius, kurie tyčiojosi, kad akylai stebėsite juos ir jų bendrininkus, norėdamas užtikrinti, kad patyčių objektu tapusiam mokiniui nebus keršijama.</p> <p>Jei šie mokiniai nėra jūsų auklėtiniai, praneškite apie įvykį jų klasės auklėtojui, kad jis arba ji žinotų, kas įvyko bei kokių sudrausminimo priemonių buvo imtasi (žodžiu ar raštu).</p> <p>Įrašykite įvykį į Patyčių ir netinkamo elgesio registracijos žurnalą bei praneškite apie įvykį dalyvių klasės auklėtojams.</p>	<p>Nebarkite.</p> <p>Nekurkite priemonių plano dėl tokio elgesio iškart. Tai galite padaryti vėliau.</p>
<p>6 žingsnis: Imkitės atitinkamų priemonių, siekdami užsitikrinti, kad mokinys, kuris buvo užgauliojamas, būtų apsaugotas nuo patyčių</p>	<p>Suplanuokite susitikimą su mokiniu, kuris nukentėjo nuo patyčių, ir jo arba jos tėvais (atsižvelgiant į tai, kaip būtų geriau mokiniui). Stebėkite situaciją ir įsitikinkite, kad</p>	

ateityje.	<p>mokinys, kuris nukentėjo nuo patyčių, žino, kad kitą kartą, susidūręs su patyčiomis, turi nedelsiant apie tai pranešti jums.</p> <p>Pasistenkite įtraukti mokinį į palankiai nusiteikusių bendraamžių grupę, kad jis arba ji nesijaustų atstumtas ir vienišas.</p>	
-----------	---	--

DRAUSMĖS PAŽEIDIMO PAŽYMA

Data

Mokinys(ė).....

Klasė Klasės vadovas(ė)

Pamokos, pertraukos, renginio, išvykos metu (pabraukti):

- Triukšmavo;
- Vartojo necenzūrinius žodžius;
- Nereagavo į mokytojo pastabas;
- Piktybiškai nedirbo pamokos metu;
- Tyčiojosi iš klasės draugų, mokytojo ir kitų bendruomenės narių;
- Smurtavo;
- Gadino mokyklos priemones, progimnazijos inventorių;
- Rūkė progimnazijos patalpose teritorijoje;
- Vartojo alkoholinius gėrimus, psichotropines medžiagas, buvo apsvaigęs;
- Nevykdė budėtojų nurodymų;
- Žaidė azartinius žaidimus (azartinis – bet koks lošimas iš pinigų, daiktų ar kitokių vertingų daiktų, siekiant gauti pelno arba naudos);
- Be pateisinamos priežasties praleido pamokas(ą);
- Kita (įrašyti)

.....
.....
Mokytojo parašas vardas pavardė

Kl.auklėtojo parašas vardas pavardė

Mokinio drausmės pažeidimo priežasčių aiškinimas

.....
.....

Mokinio parašas Vardas pavardė

Soc.pedagogė.....

Susipažinau:

Tėvai (globėjai).....

Parašas

vardas pavardė

NUOBAUDŲ KOPETĖLĖS

5	<p>Aukščiausia pakopa: Kreipimasis į savivaldybės Vaiko Gerovės Komisiją dėl poveikio priemonių taikymo. Kreipimasis į teisėsaugos ir kitas institucijas.</p>
4	<p>Mokinio elgesys svarstomas Vaiko Gerovės Komisijoje: Į posėdį kviečiamas mokinys ir jo tėvai (globėjai). Tėvai (globėjai) supažindinami su netinkamu mokinio elgesiu, remiantis įrašais Patyčių žurnale. Parengiamas mokinio elgesio korekcijos planas, mokiniui paskiriama mokyklos specialistų ir kitų institucijų pagalba.</p>
3	<p>Vykdomas prevencinis pokalbis su pakartotinai besityčiojančiu mokiniu: Pokalbį su mokiniu vykdo klasės auklėtojas kartu su soc. pedagogu. Apie pažeidimą informuojami mokinio tėvai. Patyčios fiksuojamos Patyčių žurnale.</p>
2	<p>Vykdomas korekcinis pokalbis su besityčiojančiu mokiniu: Pokalbį su mokiniu vykdo įvykį matęs suaugęs asmuo kartu su klasės auklėtoju. Patyčios fiksuojamos Patyčių žurnale.</p>
1	<p>Žemiausia pakopa: Intervencija į patyčių situaciją. Intervenciją vykdo suaugęs asmuo, pastebėjęs netinkamą mokinio elgesį mokykloje. Pokalbį su netinkamai besielgiančiu mokiniu vykdo įvykį pastebėjęs asmuo. Patyčios fiksuojamos Patyčių žurnale.</p>